

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. március 14.

61. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell' Ospedale. (Uj Wurzer ház). I. em.
TELEFON 229. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy óra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít!
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A fiumei püspökség.

Ugy látszik, a közoktatásügyi minisztériumban komoly formát kezd magára ölteni az az akció, amelyet a Pesti Hirlapban néhány héttel ennek előtte lapunk felelős szerkesztője megindított a fiumei püspökség megalkotása érdekében. A fiumei püspökség kérdésével foglalkozó, említett cikk a püspökség feállítására mellett — ha a terv ilyen formát nem igényelhetne — azt is indítványozta, hogy legalább *vikariatust* létesítsenek, amelyet vagy a pécsi, vagy az esztergomi egyházmegyéhez oszszanak be. A fontos kérdést feszegető cikk kétségtelenül megfelelt annak a feladatnak, amelyet az ember egy cikktől megkívánhat. Támadt nyomában egynéhán vélemény és *külföldi távirat*, ami már egymaga is jelentőségessé teszi az ügyet. Horvát vélemény, tudomásunk szerint, csak egy lapban hangzott el — a többi jobbnak látta a hallgatást — s ez a vélemény is nagyon rövidnek és semmiképpen sem elmésnek bizonyult, amennyiben egyszerűen ismertevén a kérdést, a cikk íróját „impertinens magyar sovínisztának” nevezte ki.

Fontosabb természetesen az a hangulat-keltő távirat, amely egypár olasz újság, úgy tudjuk fiumei és triezsi olasz újságok, révén latott napvilágot, s amely arról mondott felelősségtelen híradást, hogy a pápa szentsége még csak hallani sem akar akár a fiumei püspökségről, akár pedig a vikariátusról. Kissé kalandosnak tűnik fel ez a távirat, s azt gondoljuk, hogy a pápa még csak nem is tud arról, hogy valaha és valahol és valaki ammon-dó volt, hogy ha Fiume magyar város, akkor a templomaiban se horvát, vagy illir szellemi befolyás érvényesüljön, bár az a szellemi befolyás a lelki ügyleteken kívül egyébbel ne is foglalkozzák legyen. Ez a elfogás egyszerű es világos; sőt oly világos, hogy egy Björnsoni agyvelőben is felvilanthatik tőle az a gondolat, hogy lelki kérdésekbe is mindig annak a népnek a papsága van hivat a bele avatkozni, amely nép hazájához tartozik a kérdéses terület, ez esetben Fiume, amelynek hová,artozandósága sehol és a szentszéknel legkevésbé képezhet kérdést. É felé abszurd helyzete: egyébként, amilyeneket a Fiume körül támasztott kérdések tenyésztettek, az egész világ kerektségén nem léteznek, csak nálunk, ahol mindenki, aki az abc-ét ösmeri, Petőfinek s aki egy szilveszteri toasztot mondott, Bismarcknak képzel magát. Boldog ország, ahol a képzelt nagyságok óriásoknak vallják magukat!

Az e féle haza sorsát intéző emberek kezében keletkeztek, ismétéljük, azok a helyzetek, amelyek az ilyes kérdések koszoruiából állanak, mint a Fiumara delta-kérdése, a fiumei püspökség kérdése és egyéb apró, de nagyon megcsomósodott kérdés.

Ezeknek a csomóknak a megoldásához pedig csak ritkán merünk nyulni s ha hozzá is nyulunk, az első megnyilatkozó ellent

állásra vissza huzzuk a csápjainkat. Reméljük, a fiumei püspökség kérdésében emberül megállja a vallás- és közoktatásügyi miniszter a sarat; érte ezalatt az intrikusok hímes mezejét, amelyen a távirathamítás az elérendő cél érdekében, istennek, vagy legalább is a zágrábi érseknek tetsző dolog. Mert *nem hiteles forrásból* merített információkat tartalmaz a fiumei püspökség kérdésében világgá röpitett távirat s a valótlanlanságnak a valóság gyanánt való feltüntetése adja meg nekünk a jogot ahhoz, hogy azt a táviratot hamisnak mondjuk.

Ludas-e *római* híradásban bizonyára egy érdekelt horvát ember, akinek keserű tudat volna a fiumei magyar vikariátus, illetőleg püspökség léte. De a minisztériumnak, amely ezt a kérdést intézi — már intézi is — lesz annyi esze, hogy fel nem ül annak a buzgalomnak, amely a pápa szándékáról ír post festa (farsang) elkeseredett élceket.

Ezek a jelek mind azt jelentik, hogy a fiumei püspökség dolgában ismét a fején találjuk a szöveget, no meg talán még másokat is.

A Máv. és Fiume.

A Máv. szerencsétlen közlekedésügyi politikájáról most már egész kötetrevaló adathalmaz gyűlt össze, ami cseppet sem csodálni való dolog, mert hiszen nem mulik el nap, hogy az eddig legtökéletesebbnek tartott intézményünk valami szerencsétlen baklővést el nem követne. Esztendőnkint féltucatször állítja meg a forgalmat Fiume felé s ezekre menő karokat okoz. A jó összeköttetéseket elrontja s olyan intézkedéseket tesz, amelyek mindenre jők, csak nem a magyar ipari és kereskedelmi érdekek támogatására.

A forgalmi beszüntetéseket már annyira megszokta a kereskedővilág, hogy szükséges valaminek kezdi tekinteni. A Máv. legújabb esztelensége ellen azonban föl kell zudulnia mindenkinek, akit a magyar kikötőváros, az idegenforgalom s kereskedelmünk ügye érdekel. A Máv. új n ari menetrendet állított össze, amelynek adatai tegnap jutottak nyilvánosságra *A Tengerpart* útján.

Ez a menetrend furcsa újításokat tartalmaz. A forgalom megnövekedése következtében új gyorsvonatot állított a budapest—fiume forgalomba s az eddig alkalmasnak bizonyult menetrendet teljesen elrontotta. Az első esti gyorsvonatot túlságosan korai időben indítja, délután 6 órákor, amikor még mindenütt a kereskedelmi és ipari üzemekben javában folyik a postacsinalás munkája. Budapestről szintén nagyon korán indítja a Máv. az esti gyorsvonatot, úgy, hogy arról egyáltalán nem lehet szó, hogy a fiumei, valamint a budapest—fiumei vonal mentén lakó újságolvasók idejében jussanak: estilaphoz. A Budapestről délután 4 óra 10 perckor induló gyorsvonatról az összes estilapok lekesnek, úgy, hogy csak az este 9 órákor induló gyorsvonattal juthatnak másnap délelőtt 9 óra 55 perckor Fiuméba. Ugyanez a sors éri a leveleket is, ámbar itt annyival kedvezőbb a helyzet, hogy a déltájban kézbesített leveleket a délután folyamán el lehet intézni.

Nézzük azonban a menetrend újításait közlekedési szempontból. A Máv. az új vonatok menetidejét *egy órával* meghosszabbította,

ahelyett, hogy azok gyorsabbá tételéről gondoskodott volna.

Ezentul tehát még hosszabb lesz az ut az ország székesfővárosa és Fiume között. S ha így haladunk, talán oda is juthatunk, hogy a gyorsvonat sebességét a személyvonatok menetgyorsaságára redukálják, a személyvonatok pedig úgy haladhatnak majd, mint hajdanta, amikor még harminc kilométer volt a maximális gyorsaság.

A kérdést sokkal észszerűbben oldhatta volna meg a Máv. s ha már elkövette ezeket a mulasztásokat, még helyrehozhatja a hibát, ha a menetrendet ekként módosítja.

1. A két gyorsvonat a régi menetrend szerint, esetleg egy órai menetidő meghosszabbítással közlekedjék.

2. A harmadik gyorsvonat alkalmas időbeállításal fokozottabb sebességgel teremtsen közvetlenebb kapcsolatot az ország szívével. Ez a gyorsvonat legfeljebb Dombóvár—Kaposvár—Zágráb állomásaim vesztegeljen néhány perccel, de megállhat természetesen a vízfelvező és csatlakozó állomásokon is.

3. A két rendes gyorsvonathoz csatoltassanak harmadik osztályu kocsik, amint ez a Déli vasut bécs—triezsi vonalán már régóta elrendeltetett.

Ha a Máv. ezeket az intézkedéseket, amelyek elé semmiféle akadály nem háruul, megteszi, legalább a személyforgalom tekintetében gondoskodott a magyar utazóközönség óhajainak a kielégítéséről.

Ami az áruforgalmat illeti, ezen a téren sokkal nagyobbak a bajok, semhogy ezeket ebben a keretben tárgyaljuk.

f. o.

Fiume rendőrség nélkül.

A *Pesti Hirlap* legutóbbi száma a fiumei representanza legutóbbi állásfoglalásáról, amelylyel a rendőrség alkalmozottainak elbocsátását határozta el, az alábbi cikket közli:

Amíg hivatalos uton egyebekre sem törekednek, minthogy elhítségük a világgal, hogy a Quarnero partjain a magyar-olasz „egyeter-tés” virágzásban van — s e kérdéssel börtönlék, mintegy szépen kihimezett halotti szemfedő gyanánt a tömérdek fiumei közmizériát: a fiumei autonóm-rendőrséget, mely ez idő szerint tengeri kikötőnkben az életünk és vagyonunk biztonságának egyetlen intézménye volna, a representanza lelkiismeretfurdalás nélkül *elbocsátotta*.

Ez a lelkiismeretfurdalás nélkül való eslekedete a corpus separatum „darlamentje”-nek a legbrutálisabban sérti a törvényt és a fiumei statutumokat, emellett pedig egy újabb adattal gazdagította a dus gyűjteményt, amelyben egész sokasága fekszik azoknak az adatoknak, amelyek Fiumének az *önkormányzathoz* megkívánható érettségét és bölcsességét teszik kétségessé. *Egy város rendőrség nélkül!* Még a modern regényírók sem mernének olyan fantasztikus históriát írni, amelynek ilyen címet lehette adni, de Fiume városi törvényhatósága messze megelőzi modernségében ezt a mai, alacsonyán járó kort s nem retten meg annak tudatára sem, hogy bár a szenációjával igen élénket hat, a *külföld kereskedői körében* bizonyos balkáni izünek tűnik fel, amelyben a konakforradalmnk és rendőri testületek habozás nélkül való fölrobbantása egész természetes eseményt képeznek. Azon sem lepődünk azonban meg, ha a fiumei városi képviselőtestüle

nem tudta, hogy egy egész rendőri tisztikart, melyet *életfogytiglan* neveznek ki, nem lehet *fegyelmi eljárás nélkül elbocsátani*. Azért nem lepődünk meg ezen, — vetette oda a podestának a város országgyűlési képviselője, — hanem az, amit mi akarunk!

S körülbelül igaza is volt ennek a nemzetiségi képviselőnek, aki azonban az alkotmánypart kebelébe fért, hogy a kormány előtt el ne veszítse a hazafiság látszatát. És igaza volt főképen azért, mert az autonóm-párt a fiumei kormányzósággal ma minden neki tetsző dolgot keresztül visz. A fiumei kormányzó vétőjétől függ természetesen a rendőrség elbocsátása ügyében hozott representanzai határozat sorsa is, de az a vétő kétséget kizárólag el fog maradni s így alkotnak Fiumében egy olyan praecedens, ami egyszersmindkorra megsemmisíti a fiumei községi hatóságok alkalmazottaihoz a bizalmat a törvény iránt, amely személyi, anyagi és erkölcsi védelmükre alkotott.

K. N.

UJDONSÁGOK.

Kilencezer kilométer automobilon.

— *Lónyai Margit grófnő Fiumében.* —

Lónyai Margit grófnő, aki már nem egy automobil utat tett meg bravuros, vakmerő módon, legközelebb kolosszális turának indul neki.

Lónyai Margit grófnőnek az a terve, hogy Nyitrán és Trencsénen át felmegy a Kárpátokba, azután végighalad a Kárpátokon, onnan lekanyarodik Erdélybe, Marosvásárhely érintésével végighalad az erdélyi határon, majd a Duna mentén a Bánságon keresztül elmegy Belgrádba, onnan Boszniába és Hercegovinába. Innen utja Mosztáron át tovább vezet *Fiuméba, aztán Triesztbe*, honnan a Semmering és Bécsen át fog visszatérni Budapestre, végezvén ezzel oly automobil-utat, aminőre sportlady még aligha vállalkozott.

A grófnő számára most szerelnek föl ez utra egész sp. ciális módon egy 14—16-os Laurin és Klement-féle gépkocsit. A hatalmas automobil nyitott és mindössze amerikai tetővel lesz ellátva, hogy utközben, a rideg hegyvidék közepette, nnyira, amennyire védelmet nyújtson az időjárás esetleges viszontagságaival szemben.

A bátorlelkű arisztokrata hölgygel együtt fognak utazni: angol társalkodónője, a komornája és a soffőr, de Lónyai Margit grófnőnek az a szándéka, hogy az ut nagyobb részén ő maga fogja vezetni az automobilt.

A Laurin és Klement-féle automobil miniszterien lesz felszerelve. Visz magával egy vízhatlan nagyobb és kisebb sátor, fegyvereket, egy kaucsukból való kádat, az uton végig szükséges térképeket, podgyász kosarakat és toalett ládákat. Továbbá egy láda konzervet és szeszes italt is. Minden kis zuga a gépkocsinak praktikusán lesz felhasználva az utra való, szükséges dolgok elhelyezésére.

Amint a Laurin és Klement cég befejezte az automobil felszerelését, a grófnő próbatut fog megtenni, saját maga vezetvén a gépkocsit.

— **Rappresentanza.** A városi képviselő-testület ma délután 6 órakor Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tart, a már ismertetett napirenddel.

— **A Fiumei Hitelbank átalakulása.** A Fiumei Hitelbank r.-t. igazgatóságától a következő hivatalos kommunikékot kapjuk:

A Fiumei Hitelbank igazgatótanácsa mai napon tartott ülésében megállapította az 1907. üzleti évre szóló mérleget, mely 14,765 korona nyereséggel zárul. E mérleg felállításánál nem volt figyelembe vehető az a veszteség, amely a Fiumei Hitelbankkal szoros összeköttetésben álló Fiumei cacao- és csokoládégyár r.-t. rendkívül kedvezőtlen üzleti viszonyaiból fog származni, amely társaság minden valószínűség szerint legközelebb felszámolását határozza meg. E veszteség előreláthatólag nemcsak az intézet egész tartalékalapját meríti ki, hanem azt jelentékenyen meg is fogja haladni.

Ily körülmények közt az igazgatótanács elhatározta, hogy a Magyar Általános Hitelbank azon ajánlatát, mely szerint a Fiumei Hitelbank üzleteit fiókká leendő átalakítás céljából átvenni késznek nyilatkozott, f. évi március 31-án tartandó közgyűlésen elfogadásra fogja előterjeszteni. A Magyar Általános Hitelbank kötelezi magát a forgalomban levő összes 12,000 darab részvényt névértéken, azaz darabonként 160 korona árfolyamon tel. que átvenni és ezen ajánlatát a részvényesekkel szemben 1908. június 30-ig fentartja. Természetesen minden részvényesnek jogában áll majd a társaság felszámolásának végeredményét bevárni.

Mint fentebbiekből kiviláglik a Fiumei Hitelbank (Részvény-Társaság) ma délelőtt 11 órakor tartott igazgatósági tanácsosi ülésében fontos ügyek kerültek tárgyalásra. E szerint a Magyar Általános Hitelbank, fiókká leendő átalakítás céljából, átveszi a felszámolásba lépő Fiumei Hitelbank üzleteit és betéteit.

Jelentős mozzanat ez városunk gazdasági életében, mert hiszen hazánk legelső bankintézete fog ilyenképen a helyi kereskedelmi és ipari tényezőkkel közvetlen kapcsolatba jutni s kézen fekvő dolog, hogy városunk kereskedelmi és ipari köréi csak örömmel üdvözölhetik a Magyar Általános Hitelbank ezen elhatározását, mely által mindazon előnyökhöz jutnak, amelyeket ily hatalmas és előkelő pénzüntézzel való összeköttetés nyújt.

A Magyar Általános Hitelbank Fiumei Fiókinézete f. é. április hó 1-én kezdi meg kikötővárosunkban működését, s megemlítjük még, hogy az intézet átveszi a Fiumei Hitelbank egész tisztviselőkarát, mely egyidejűleg a Központ nyugdíjalapjába is belep.

— **Hadihajóink a kínai vizeken.** Távirati értesítés szerint a „Leopard” hadihajó három napi tartózkodásra Csingkiangba (Jang-csekiang) érkezett. Innen Nankingba megy. A hajón minden rendben van.

— **Mascagni Fiumében.** Mint értesülünk, Pietro Mascagni, a kiváló olasz zeneszerző legközelebb elátogat Fiuméba, amikor „Amica” című operáját fogja egy estén át dirigálni. A vitághírű zeneszerző tiszteletére a helybeli olasz egyesületek több ünnepséget fognak rendezni.

— **Felolvasás.** Fodor Oszkár, lapunk szerkesztője ma, 13-án este 8 órakor a fiumei társadalomtudományi körben (Fiumara utca 2. szám) felolvasást tart „A jövőndő Magyarország és a szocializmus” címen. Belépő díj nem fogok részére 20 fillér, ülőhely 30 fillér, amelynek jövedelmét az egyesület könyvtáralapjára fordítják.

— **Az operastagione megnyitása.** Holnap nyílik meg a Comunale színházban az idei operaszézon, amelynek repertoárját már a minap tettük közzé. A megnyitó előadás alkalmából Mascagni „Amica” című operája kerül színre. Az előadás este 8 órakor kezdődik.

— **A „giornaluncolo.”** A trieszti „Piccolo” egy fiumei tudósítás alapján közli, hogy a budapesti esküdtbírósg előtt e hó 17-én fogják tárgyalni egy megszünt fiumei lap szerkesztőjének ügyét, aki ellen az iskolatanács egyik cikke miatt indított sajtópört. A Piccolo libellistának nevezi a megszünt lap szerkesztőjét, lapját pedig giornaluncolo-nak s hozzáfűzi, hogy a helyi és fővárosi magyar sajtó egész pontikái kérdést szeretne a pörből csinálni. Főlölesleges hangoztatunk, hogy ez az ál-

lítás szemenszedett hazuság, amit a Piccolo itteni tudósítója eszelt ki. A tudósító azonban elfelejtette megírni lapjának, hogy néhány napja egy olasz „libellistát” alaposan fölpofoztak a Comunale előtt. Még pedig nem először. És nem is utoljára! S hogy ez a fölpofozott „libellista” ugyanaz volt, aki a fenti tudósítást a Piccolo-nak megküldte!

— **Március 15.** A Fiumei Magyar Kör, mint már jelentettük, méltó módon fogja megünnepelni a szabadság napjának évfordulóját. A kör ez alkalomból az alábbi felhívást intézi a fiumei magyarsághoz:

Honfitársak! Testvéreink!

Ezer éves történelmünk nyitott könyvén, Március 15-ike sugárzó betűkkel van följegyezve, amelynek fénye, szép magyarországnak nemcsak égbe nyúló bérceire és arany kalászos rónáira, hanem szívünk kellős közepébe és lelkünk legmélyére is bevilágít. Hatvan esztendővel ezelőtt a sötét égboltozaton a vilámok cikázása és azok menydörgése, a lenyűgözött lelkek háborgása és a lángoló hazaszeretet kitörő lelkesedése, az egész országot talpra állította, hogy biztossítsák és megvédjék a szabadságot. Ennek a nevezetes napnak 60-ik évfordulóját, a „Fiumei Magyar Kör” mely szerény viszonyai mellett is, égő lelkesedéssel igyekszik történelmünk nagy napjait városunkban is ünneppé avatni, szeretettel hív meg mindnyájukat nyelvi, kor és rangkülönbség nélkül Március 15-én délután 4 órakor, a Deak szálloda nagytermében megtartandó ünnepélyre, amelynek műsora a következő:

1. Rákóczi-induló. Előadja Barca Jenő cigányzenekara. 2. Szózat. Énekli a m. kir. tengerészeti akadémia (nekkara). 3. Talpra Magyar. Szavalja Stenczl János. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Ökolicsányi László orsz. képviselő. 5. Egy gondolat bánt engemet. Petőfi Sándortól. Szavalja Radó Béla. 6. Hazafias magyar dalok. Tilinkon előadja Kurc Frigyes. 7. Olasz ünnepi beszéd. Tartja Dárdy Vazul városi dirigente. 8. Talpra magyar. Csatadal. Énekli a m. kir. tengerészeti akadémia énekkara. 8. A vén cigány. Előadja László Gyula, zongorán kíséri Clerc János. 10. Himnus. Énekli a m. kir. tengerészeti akadémia énekkara és a közönség. Külön meghívókat nem adunk ki. Szabad bemenet. Költségeink fedezésére a belépésnél adományokat elfogadunk.

Polgártársak! Testvéreink!

A hazaszeretet szent tüze, forrassza össze lelkeinket ezen a nagy napon, hogy egymást megérthessük! A nyelvkülönbség ne képezzen akadályt közöttünk, hiszen mindnyájan, akik e nemes város kebelén élünk és dolgozunk, egy Hazának és egy Anyának vagyunk a gyermekei, melynek neve: Magyarország! A Fiumei Magyar Kör.

— **Fiume részvéte.** Edmondo de Amicis, a világhírű olasz regényíró elhunytá általános részvételt keltett Fiumében is, ahol csaknem mindenki ismerte művei révén. A város nevében Vio Ferenc dr. meleghangu táviratban fejezte ki részvétét az elhunyt családjának. Részvétőtáviratot küldött a Circolo letterario, az Associazione italiana di beneficenza, a Társadalomtudományi Kör, Caccia de Dominioni olasz konzul és a Giovine Fiume. A szocialista munkások egyesületében néhány nap muiva Edmondo de Amicis emlékünnepet rendeznek.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Szent László” Adria gőzös Triesztből, üresen. Indult: „Hungária” osztrák Lloyd gőzös Smirnába 80 tonna cukorral és 60 tonna fával. „Szerényi” Atlantica gőzös Konstantinápolyba üresen.

— **A Cunard fiumei forgalma.** A múlt évben a fiumei rév hivatal adatai szerint a Cunard társaságnak 30 hajója érkezett Fiuméba a magyar ki- és bevándorlási forgalom lebonyolítására. Az amerikai gazdasági válság következtében a múlt évben rendkívül megszorodott a hazavándorlók száma. A Cunard hajóin összesen 8643 magyar állampolgár tért vissza hazájába. Ezek közül 5858-an Fiumében és 2885-en Triesztben szálltak partra. A kivándorlási gőzösök new-york—fiumei útjában az 1907. év folyamán tizenketten haltak meg, ketten születtek és a hazahozott betegek elmebajosok száma tizenegy volt. A hajók kikötői illeték fejében 74,113.70 koronát fizettek a magyar államkincstárnak.

Kivándorlás és visszavándorlás.

Az utlevéltatistikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomban januárban 8316 utlevelet váltottak, 3720-at kivándorlás céljából, 4596-ot pedig egyéb célból. Ez utlevelekkel kivándorlásra jogot nyert 3581, egyéb célból külföldre való utazásra pedig 6411 ember, a kik között 7493 férfi és 3403 nő volt. A kivándorlásra jogosítottak közül 3375-nek az utlevele Amerikába szolt, 330-é Romániába és 282-é Németországba. Az adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomból január hónap folyamán 2404 ember vándorolt ki, 2163 utlevéllel és 241 utlevél nélkül. E számból Horvát-Szlavonországra esett 264. A kivándorlottak közül 1598 ment Amerikába, 324 tulajdonképpen Erdélyből Romániába és 286 Németországba. A tengerentúrra kivándorlottak közül 880-nak utlevele szolt Fiuméra és 592 más kikötőkre de Fiumén át csak 620-an mentek ki. A múlt év január havához képest erősen csökkent a kivándorlás, amennyiben 1907. januárban 13.737 volt a kivándorlók száma. Az összes kivándorlottaknak 31.4 százaléka (755) volt anyanyelvű; 100-nél több magyar egy törvényhatóságból sem vándorolt ki; a hazatérők száma 7500 volt s ebből a számból Horvát-Szlavonországra 1030 esett. Magyar anyanyelvű volt 2301 ember (30.7 százalék.)

Halálos szerencsétlenség. A helybeli Milch és Battestin-féle parketta gyárban tegnap halálos szerencsétlenség történt. Vavra Lajos 28 éves pribauai illetőségű munkás az egyik gépnél a transzmissziós szíj szorítóját meg akarván igazítani, halálos sebet kapott. A mentők a kórházba szállították, ahol délután 6 órakor meghalt.

A Theater Varieté „Bonbonnier Mőve” Abbáziában közkedveltségrek örvend. A jó és változatos programból jelenleg *Faucher* és *Dubarry* francia ének- és táncművésznő nyerte meg leginkább a közönség tetszését. Kedvesen énekel, elegánsan táncol, úgy, hogy minden este számtalanszor hívják a lámpák elé. A közönség kedvence már csak március 15-éig lép fel, mert szerződése Bécsbe szólítja.

Mozgófényképek. Az „Edison” mozgófényképszínház legújabb műsora: Az 1908-iki nizzai karnevál. — A gyújtogató előmunkás. — A feleségem ünnepe.

TAVIKAT. ☛ TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, márc. 13. A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl.

Bejeleni, hogy *Béla* Henrik és *Maté* László bemutatott mandátumát igazolja.

Ezután átérnek a napirendre. *Benedek* János függetlenségi balpárti beszél. A nemzet — ugymond — kékés alkotást várt a koalíciótól. Ausztriával szemben viszonyunk rosszabbodott. Szerinte a választói jog után kellett volna a házszabályrevíziót napirendre tűzni. Követeli, hogy az általános választói jog a nőket is megillesse. A javaslatot nem fogadja el.

Utána *Hodza* Milán nemzetiségi az ülés végéig beszél.

A függetlenségi balpárt Debrecenben.

DEBRECEN, márc. 13. A függetlenségi balpárt vezetősége értesítette a debreceni függetlenségi polgárokat, hogy vasárnap Debrecenben népgyűlést tart.

Visszavándorlás.

RUTTKA, márc. 13. Az itteni állomásra ma 1500 visszavándorló érkezett Oderberg felől. Oderberg tömve van visszavándorlókkal. A vonatok nem győzik elszállítani őket.

Elítelt ügyvédjelölt.

BUDAPEST, márc. 13. A budapesti büntető törvényszék *Geiringer* Márton ügyvédjelöltet okirathamisításért nyolc havi fogházbüntetésre ítélte.

Tömegsztrájk.

LISSZABON, márc. 13. Harminec itteni konzervgyár munkásai és több konzervdobozgyár munkásai sztrájkba léptek.

ERBISTI GIOVANNI „All' Universo”

FIUME, Via del Fosso 2.

Sikkasztó borkereskedő.

BUDAPEST, márc. 13. *Havas* Hugó budapesti borkereskedő nagy összeget sikkasztott s megszökött a fővárosból. Azt hiszik, hogy Fiuménak vette útját.

Vasuti szerencsétlenség.

MAKO, márc. 13. Az arad-esanádi vasút tehervonatának egyik kocsján a tengely eltört. Négy kocsi kisiklott és darabokra zúzódt. Több alkalmazott megsebesült. A kar jelentékeny.

Automobil és mozdony összeütközése.

TURIN, márc. 13. A milánói vonalon egy automobil összeütközött egy vasuti mozdonyval. *Nyolc ember szörnyethalt.* Részletek hiányoznak.

A spanyol király Madridban.

MADRID, márc. 13. *Alfonz* király tegnap 10 óra 45 perckor visszatért Barcelonából Madridba. Vele érkeztek *Maura* miniszterelnök, *Welsersheimb* gróf osztrák-magyar nagykövet, *Ziegler* Lucian ellentengernagy és hajorajunk kilenc tiszte, akik a király vendégei. Az állomáson a királynő, az anyakirálynő és a királyi család több tagja voltak jelen az érkezésnél, ahonnan a királyi palotába hajtottak.

Egy zongoragyár égése.

PÁRIS, márc. 13. A híres *Glavan*-féle zongoragyárban tűz támadt, amely teljesen elhamvasztotta az épületet. Két ezer zongora lett a tűz martalékává. Négyszáz munkás kenyerét vesztette.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlapelarusító üzletben. *Vincenzo de Domini*-utca. — Az *Ivancich*-féle hírlapelarusító üzletben. — A m. kir. dohánygyártószékhelyben. *Piazza Elisabetta*. — *Capudi* Romualdo líkőriüzletében. *Deak Corso*. — *Trbojevic* G. papirkereskedésében *Via del Molo*. *Barbis* Giov. trafikban, *Via Adamich* és kiadóhivatalunkban.

Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk telefonszáma (ugy interuban, mint helyi beszélgetésekre) 229 Nyomdánk telefonszáma (közvetlenül lapzárta előtt felmerülő sürgős tudósítások számára) 920.

Felelős szerkesztő: *Korcsmáros* Nándor.
Szerkesztő és lapigazgató: *Murai* Jenő.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti kütönlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizsek, toalettcikkek és szépitőszerek, s b. stb.

— Óriási készletek az idényre —

elegáns, modern és elsőrendű
kész férfi-és gyermek - ruhákban.

Nagy raktár szörmeárukban.

Ruhák mértékre is készítettnek

Magyar-Horvát Tengeri Gözhajózási Részvény-Társaság Fiumében.

A társulati alapszabályok értelmében az igazgatóság ezennel meghívja a t. részvényeseket a

XVII. rendes közgyűlésre,

mely i. é. március 28-án d. e. 11 órakor tartatik meg a társulat helyiségében a következő napirenddel:

1. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése, az 1907-iki mérleg bemutatása és a nyereség felosztása iránti javaslat.
2. A felmentvény megadása az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak.
3. Az igazgatóság megválasztása 1908—1910-re.
4. A felügyelő bizottság megválasztása 1908-ra.

A mérleg a részvényesek által a társulat irodájában 8 nappal a közgyűlés előtt tekinthető meg.

A társulati alapszabályok 44. §-a értelmében minden részvényes, ki a közgyűlésen résztvenni akar, köteles 8 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbb március 20-ig részvényeit a helybeli Banca Fiumana-nál letétbe helyezni.

Fiume, 1908 március 5-én.

Az Igazgatóság.

Étterem megnyitás

Van szerencsém a n. é. fiumei közönséget, valamint t. ismerőseimet értesíteni, hogy a *Piazza Urményin* a *Teatro Comunale*val szemben a

Virágcsokorhoz

cimzett éttermet (a régi Trattoria al Teatro helyén) március 14-en szombaton este megnyitom. Konyhámból nem hangzatos nevű, de annál jobb ízű magyaros ételeket fogok t. vendégeimnek nyújtani, hogy konyhámnak kilenc éven át elismert jó hírnevét továbbra is megtartsam.

Igen jó és tiszta minőségű magyar fehér, dalmát és isztriai vörös borok elsőrendű kőbányai polgári sör állanak t. vendégeim rendelkezésére. **Mérsékelt arak. Előfizetéseket 15-30 nap a megegyezés szerint elfogadok. Table d'hôte 5-6 személyre.**

A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradtam

mély tisztelettel

HORDÁTHNÉ NAGY AMÁLIA

a m. kir. tengerészeti Akadémia hat éven át volt élelmezője.

Első fiumei magyar uri és női borbély és fodrász terme az *Adria* palotában.

▲▲▲▲▲▲▲▲
különbejárati női
fodrászteremmel

végez hajmosást, andoírozást mindennemű divatos fésülést és hajmunkát, maniküre és pediküre munkát az üzletben és házhöz járva jutányos áron.

Egy hajmosás 2 kor.
▼▼▼▼▼▼▼▼

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Köbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Űrmenyi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 félfiteres palackot tartalmazó eredeti ládában.

Vendégülök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Űrmenyi-tér 6.

Lockey HOFBRÄU SZÁLLODÁJA

Központi fekvés a Curpark mellett

● ● Villamos világítás ● ●

Szobák pensioval vagy a nélkül

Polgari árak.

● Figyelmes kiszolgálás. ●

Kitűnő magyar konyha.

Wellmann Testvérek

Magyar
cég.

Nagy
választék

FIUME, Via del Pozzo 2. Telefon sz. 19.

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
cikkek dúsan felszerelt raktára olcsó árakon.

Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!

Krupp-féle Hazai gyártmányú losonci
Berndorfi nickeledények. Excelsior zománcedények.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121. sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasút mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Ha szereti az egészségét,
használjon kizárólag
aluminium konyhadényeket

tiszta aluminiumféműből, a melyekkel fűtő-
anyagban 40%-ot takarít meg.

EGYEDÜLI FŐRAKTÁROS
LEONESSA VINCENZO
Via Andrassy 17. — FIUME — Via Andrassy 17.

ROSENBERGER B.

nagy butorraktára

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Telefon sz. 504.

Mindenféle használt
butort veszek
a legjobb árban.

Deutsch M.
Via Governo 4.

Fiumei első magyar fodrász
Csizmás Demeter

Fiume Via Adamich 2. sz.
— az Europa szálló közelében. —

Első és legjobb hírnevű óraüzlet
Nattich. Henrik
FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.
Genfi és Glashütte-féle
angol különlegességi
gyártmányok.

Női kalapok

Legújabb divatu modellek és
formák.

Átalakítások a legizlésebb
kivitelben eszközöltetnek.

Jutányos árak!
WEISS FANNY
Via Andrassy 13. FIUME Via Andrassy 13.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben,
Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.
Kényelmes hely társas kuglizók
részére. Gyönyörű kerthelyiség.
Tisztelettel
GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

Cinematograf „EDISON“

Moz. ófnykép-terem
VIA FIUMARA 2. SZÁM.
A legszebb és legtökéletesebb ve-
títési szerkezettel.
Villanyosan szellőztetett s kényel-
mes ülészekkel berendezett nézőtér.
Állandó előadások d. u. 1/25-től
kezdve.
Állandó bérletjegyek is válthatók
a pénztárnál.

A
„De la Ville“
kávéházban

ma és minden este
BARCAJENŐ
jeles kaposvári cigány zenekara
hangversenyez.

Virágkedvelő urak és hölgyek figyelmébe
ajánlja új virágkereskedését

Kovács Teréz

FIUME, Corsia Deák 30 sz.
(Ossoinack-ház) a kapubejáratában.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után

4 1/2% netto kamatot

térít meg feleink.
A járadékadót a bank önmaga viseli.

Schenk Lajos

férfiszabó üzlete.

FIUME, Corso 7. sz. II. em.

Készít a legfinomabb angol és fran-
ria szövetekből a a legkényesebb ígé-
nyeknek megfelelő divatos öltönyöket és
felső kabátokat mérsékelt áron.
Nagy raktár hel- és külföldi szövetekben.

Házvezetőnői állást keres

15 évi bizonyítvánnyal rendelkező gazdasszony,
a ki több úri házában volt már alkalmazva és
kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Cím a
kiadóhivatalban.

Potosnyak E.

FIUME, Corsia Deák 38 I. em.
elválal zongora-javítások t hangzolásokat mér-
sekel áron.